

Rachunkowości w zarządzaniu współczesnym przedsiębiorstwem

Anna Spoz*

Streszczenie: *Cel* – celem artykułu jest ukazanie rachunkowości, jako systemu informacyjnego użytecznego w procesie zarządzania przedsiębiorstwem. *Metodologia badania* – w niniejszym opracowaniu wykorzystano metodę analizy literatury przedmiotu oraz metodę indukcji. *Wynik* – w artykule przedstawiono rachunkowość, jako system informacyjny przedsiębiorstwa. Przeanalizowano zakres i użyteczność informacji pochodzącej z podsystemu rachunkowości finansowej i zarządczej w procesie zarządzania przedsiębiorstwem oraz tendencje zmian zachodzących we współczesnej rachunkowości. *Oryginalność/Wartość* – w sposób syntetyczny i wielowątkowy przedstawiono istotę rachunkowości, jako systemu informacyjnego wykorzystywanego w procesie zarządzania współczesnym przedsiębiorstwem.

Słowa kluczowe: zarządzanie, rachunkowość finansowa, rachunkowość zarządcza, informacja

Wprowadzenie

Dynamika i złożoność zmian cywilizacyjnych, jakim obecnie podlega gospodarka, wzrastająca liczba firm funkcjonujących na rynku oraz intensywność walki konkurencyjnej między nimi sprawia, że zarządzanie współczesnym przedsiębiorstwem staje się zadaniem niezwykle trudnym. Dziś bowiem, by odnieść sukces rynkowy nie wystarczy dostosować się do zachodzących zmian, konieczne jest także ich przewidywanie i odpowiednie do nich przygotowanie. Nadal pozostaje zatem aktualne twierdzenie P. Druckera, że zarządzanie współczesnym przedsiębiorstwem oznacza zarządzanie przyszłością, a zarządzanie przeszłością wiąże się z zarządzaniem informacją (Drucker 1976: 32).

W przedsiębiorstwie źródłem wiedzy o potencjale jednostki i jej dokonaniach jest system rachunkowości. Dostarcza on użytkownikom informacji przydatnych w procesie podejmowania decyzji gospodarczych, zwłaszcza finansowych. Daje również podstawę do rozliczania kierownictwa z efektów gospodarowania majątkiem przedsiębiorstwa.

W ramach rachunkowości jednostki można wyróżnić jej dwa podsystemy: rachunkowość finansową i zarządczą.

Celem artykułu jest ukazanie miejsca rachunkowości, jako systemu informacyjnego w procesie zarządzania współczesnym przedsiębiorstwem.

* dr Anna Spoz, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, al. Raclawickie 14, 20–950 Lublin, e-mail: aspoz@kul.lublin.pl.

1. Rola informacji w procesie zarządzania przedsiębiorstwem

W literaturze przedmiotu funkcjonuje wiele definicji pojęcia „zarządzanie”. Według J.A.F. Stonera, R.E. Freemana i D.R. Gilberta zarządzanie jest „procesem planowania, organizowania, przewodzenia i kontrolowania pracy członków organizacji oraz wykorzystanie wszelkich dostępnych zasobów organizacji do osiągnięcia jej celów”.

J. Penc, zwraca uwagę na znaczenie decyzji w procesie zarządzania firmą, definiując „zarządzanie”, jako „...zespół działań decyzyjnych, które zapewniają sterowanie procesami i zasobami firmy w celu takiego ich powiązania i wykorzystania, aby w sposób sprawny, skuteczny i zgodny ze społecznym usprawnieniem działań gospodarczych uzyskać możliwie najlepszy efekt w istniejących warunkach funkcjonowania (prawnych, ekonomicznych, społecznych, ekologicznych)” (Penc 2005: 61).

Zarządzanie przejawia się zatem przez decyzje. Przyjmując, iż „decyzja jest wolnym, nielosowym i świadomym wyborem (...) jednego z przygotowanych wariantów” (Czermiński, Czermiński, Łatowska 2001: 10) można wnioskować, iż trafność podejmowanych decyzji uzależniona jest od ilości i jakości informacji posiadanych przez decydentów, a proces decyzyjny polega na przetwarzaniu informacji wejściowych w informację wyjściową (Oleksiuk 2006: 69).

Słowo informacja pochodzi od łacińskiego „*informatio*” i jest pojęciem trudno definiowalnym.¹ Informacja powinna posiadać cechy umożliwiające jej wartościowanie

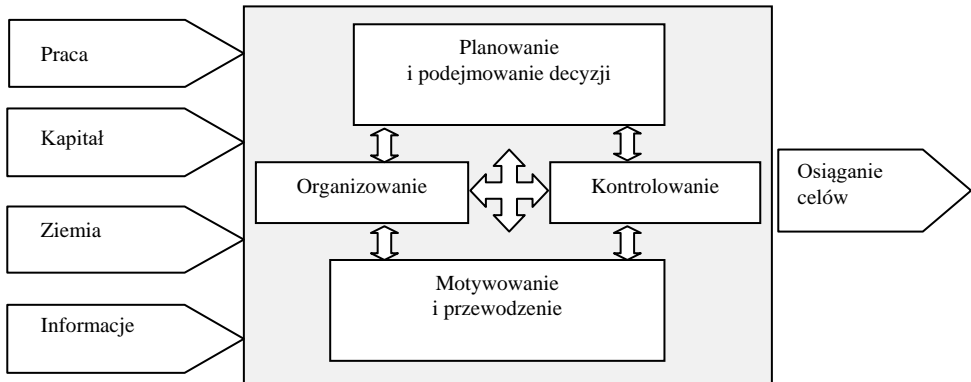
i ocenę użyteczności, przy czym informację można uznać za użyteczną, gdy przybliży użytkownika informacji do osiągnięcia zamierzonych celów (Błażyńska 2015: 44). Jakość informacji determinowana jest zatem przez następujące atrybuty: aktualność, bezbłądność, dokładność, dostępność, istotność, jednoznaczność, kompletność, neutralność, porównywalność, przydatność, spójność i sprawdzalność (Błażyńska 2015: 37).

Źródła informacji w przedsiębiorstwie można podzielić na: ewidencyjne (wewnętrzne) i pozaewidencyjne (zewnętrzne), przy czym w procesach decyzyjnych podstawowe znaczenia mają te pierwsze. Źródła zewnętrzne stanowią jedynie element uzupełniający (Jaworski 2009: 45).

Znaczenie informacji w procesie zarządzania przedsiębiorstwem jest dostrzegane i doceniane. Coraz częściej traktowana jest, jako czwarty czynnik produkcji (Pomykański 2001: 169). Miejsce informacji w procesie zarządzania przedsiębiorstwem przedstawia rysunek 1.

Zdolność pozyskania informacji, szybkość i metody jej przetworzenia oraz możliwość wykorzystania są dziś czynnikami determinującymi konkurencyjność przedsiębiorstwa na rynku.

¹ Pojęcie informacji zyskało wartość naukową w wyniku przedstawienia przez C.E. Shannona i W. Weavera ilościowej definicji informacji (por. Mikułowski Pomorski 1988).

Rysunek 1. Informacja w procesie zarządzania jednostką

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zakrzewska-Bielawska (2012).

2. Rachunkowość jako system informacyjny przedsiębiorstwa

System informacyjny przedsiębiorstwa to wielopoziomowa struktura, która pozwala użytkownikowi, za pomocą przyjętych modeli i procedur, na przekształcenie określonych informacji wejściowych na informacje wyjściowe (Kisielnicki, Sroka 2005: 19). Swym zakresem obejmuje wszystkie elementy procesu przepływu informacji, tj. określenie kategorii potrzebnych informacji i źródeł ich pozyskiwania, gromadzenie, zapisywanie, odczytywanie, przetwarzanie, przechowywanie, udostępnianie i przekazywanie informacji.

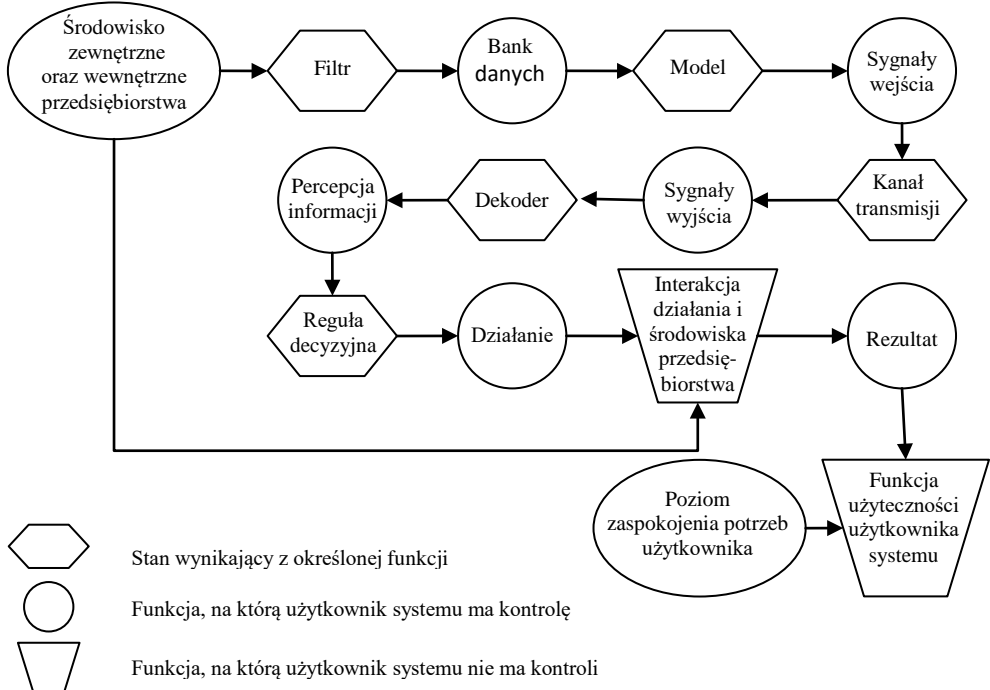
Dla zarządzania, system informacyjny przedsiębiorstwa powinien uwzględniać trzy kategorie potrzeb: tj. dostarczać wiedzy na temat aktualnego stanu jednostki, gromadzić wiedzę o charakterze analitycznym i prognostycznym oraz wiedzę ekspercką wykorzystywaną w procesach decyzyjnych (Flakiewicz 2002: 24).

W ujęciu ekonomicznej teorii informacji i ekonomicznej teorii decyzji, systemem informacyjnym przedsiębiorstwa jest rachunkowość. Elementami składowymi tego systemu są: filtr, model, kanał transmisyjny, dekodery, reguła decyzyjna i funkcja użyteczności użytkownika danego systemu informacyjnego. Funkcją filtra polegającą na zebraniu informacji w środowisku zewnętrznym i wewnętrznym jednostki i pomiarze ich użyteczności, w rachunkowości pełnią transakcje. Modelem, którego zadaniem jest kodowanie pozyskanych informacji w sposób preferowany przez użytkowników jest natomiast system ewidencyjny zaprojektowany zgodnie z zasadami rachunkowości, funkcjonujący w oparciu o dokumenty źródłowe i wtórne (Dobija red. 2014: 72).

Kolejnym elementem systemu informacyjnego jest kanał transmisyjny, który przetwarza sygnały wejścia na sygnały wyjścia. W systemie rachunkowości sygnałami wejścia są informacje zawarte na kontach syntetycznych i analitycznych. Sygnałami wyjścia są natomiast sprawozdania finansowe, stanowiące produkt finalnym rachunkowości. Niezwykle ważnym ogniwem omawianego systemu jest dekodery, którego zadaniem polega na przetwarzaniu sygnałów wyjścia w informacje użyteczne dla odbiorców. W przypadku rachunkowości funkcję dekodera pełni analiza sprawozdań. Percepcja informacji płynących z analizy sprawozdań finansowych jednostki jest cechą bardzo

zindywidualizowaną użytkownika, determinowaną jego wiedzą merytoryczną i zdobytymi doświadczeniami. Działania podjęte w oparciu o pozyskane z analizy informacje, wpisują się natomiast w regułę decyzyjną systemu. Rezultaty tych działań tworzą dziedzinę funkcji użyteczności odzwierciedlającą poziom zaspokojenia potrzeb informacyjnych użytkownika (red. Dobija 2014: 71).

Strukturę rachunkowości jako systemu informacyjnego przedsiębiorstwa przedstawia rysunek 2.

Rysunek 2. Struktura rachunkowości, jako systemu informacyjnego przedsiębiorstwa

Źródło: Dobija (2014).

Maksymalizacja użyteczności systemu jest możliwa jedynie przy zachowaniu wszystkich jego elementów składowych. Dlatego równie ważna jak sporządzenie sprawozdania finansowego jest jego interpretacja oraz ocena podjętych na ich podstawie działań.

Przeprowadzone studia literaturowe w zakresie pojęcia rachunkowości utwierdzają w przekonaniu, iż stanowi on system informacyjny przedsiębiorstwa. Każda

z analizowanych definicji zawierała bowiem takie określenia jak „system”, „system informacyjny”, „informacja”, „informacja finansowa”, „potrzeby informacyjne użytkowników”. Rachunkowość „... służy zarówno wewnętrznym jak i zewnętrznym interesariuszom, którzy wykorzystują generowane przez ten system informacje do podejmowania różnych decyzji. W zależności od zakresu informacji wejściowych, od ich charakteru, od stosowanych procedur przetwarzania, rachunkowość może: (1) rejestrować

dokonane w przedsiębiorstwie transakcje i zdawać sprawę z ich skutków oraz przeprowadzać złożone czynności obliczeniowe i przedstawiać na wyjściu informacje często niepowtarzalne, dostosowane do określonego procesu decyzyjnego...” (Karmańska 2009: 29).

W ramach rachunkowości wyróżnić można dwa podsystemy: rachunkowość finansową i zarządczą, które w procesie zarządzania pełnią odmienną rolę.

3. Miejsce i znaczenie rachunkowości finansowej w procesie zarządzania przedsiębiorstwem

Rachunkowość finansowa zajmuje się opisem sytuacji majątkowej i finansowej jednostki oraz wypracowanym przez nią wynikiem finansowym. Obraz ten przekazywany jest odbiorcom w formie sprawozdań finansowych, których forma, zakres i częstotliwość sporządzania regulowane są przepisami prawa ustalonymi na szczeblu krajowym i międzynarodowym.

Opiera się na informacji *ex post*, tworząc systemem o charakterze retrospektywnym. Dostarcza informacji przede wszystkim użytkownikom zewnętrznym, choć coraz częściej i w coraz szerszym zakresie wykorzystywana jest przez odbiorców wewnętrznych, np. przez kierownictwo firmy, dla którego analiza sprawozdań finansowych jest szansą na wychwycenie tendencji zmian zachodzących w majątku przedsiębiorstwa, źródłach jego finansowania i efektywności działania jednostki. Charakterystykę rachunkowości finansowej przedstawia tabela 1.

Tabela 1

Charakterystyka rachunkowości finansowej

Wyszczególnienie	Charakterystyka
Odbiorcy	Użytkownicy zewnętrzni i użytkownicy wewnętrzni
Charakter informacji	<i>Ex post</i>
Zakres informacji	Stan majątkowy i finansowy przedsiębiorstwa oraz wygospodarowany wynik finansowy
Poziom sformalizowania rozwiązań	Układ i zasady sporządzania wynikają z obowiązujących regulacji prawnych
Częstotliwość przekazywanych informacji	Ścisła periodyzacja: rok obrotowy, kwartał, miesiąc
Efekt finalny	Sprawozdanie finansowe, którego forma determinowana jest obowiązującymi przepisami prawa. Sprawozdania finansowe muszą być jawne

Źródło: opracowanie własne na podstawie Walińska (2014), Messner (2013).

Głównym produktem rachunkowości finansowej są sprawozdania finansowe. W Polsce zakres jednostkowego sprawozdania finansowego określony został w art. 45 ustawy o rachunkowości. Na poziomie międzynarodowym zagadnienie to uregulowane zostało w MSR1. Zakres informacji użytecznych w procesie zarządzania zawartych w poszczególnych elementach sprawozdania finansowego sporządzonego według polskiej ustawy o rachunkowości i MSSF przedstawia tabela 2.

Zmiany zachodzące w gospodarce wpływają na rachunkowość, w tym także na sprawozdawczość jednostek. Obecnie ewoluuje ona w dwóch przeciwnych kierunkach.

Po jednej stronie wymienić należy koncepcję sprawozdawczości zintegrowanej, która „ma łączyć w sobie różne aspekty sprawozdawczości: sprawozdanie finansowe, komentarz zarządu, ład korporacyjny i społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw w spójną całość, która pozwoli określić zdolność przedsiębiorstwa do kreowania i podtrzymywania wartości” (Krasodomska 2012: 87). Choć informacje zawarte w takich sprawozdaniach są wykorzystywane także przy podejmowaniu bieżących decyzji zarządczych to jednak wyznaczają kierunek działania i zarządzania jednostką w długim okresie.

Tabela 2

Wartość poznawcza poszczególnych elementów sprawozdania finansowego sporządzonego zgodnie z ustawą o rachunkowości i MSSF z uwzględnieniem ich użyteczności w procesie zarządzania jednostką

Wyszczególnienie	Wartość poznawcza, zakres informacji użytecznych procesie zarządzania
Bilans Sprawozdanie z sytuacji finansowej na koniec okresu	<ul style="list-style-type: none"> – prezentacja składników aktywów i zachodzących w nich zmian (ocena majątku przedsiębiorstwa) oraz składników pasywów wraz ze zmianami (ocena sytuacji finansowej firmy) – stopień realizacji złotej zasady bilansowej i zasady finansowej (ocena sytuacji finansowej firmy)
Rachunek zysków i strat, Sprawozdanie z wyniku i pozostałych całkowitych dochodów na dany okres	<ul style="list-style-type: none"> – prezentacja struktury i wielkości poszczególnych składników kosztów i przychodów przedsiębiorstw – ocena rentowności przychodów, majątku i kapitału własnego jednostki
Informacja dodatkowa Informacja dodatkowa zawierająca podsumowanie znaczących zasad (polityki) rachunkowości i inne informacje objaśniające, sprawozdania z sytuacji finansowej na początek okresu poprzedzającego, w których jednostka retrospektywnie zastosowała zasady (politykę) rachunkowości lub dokonała przekształcenia pozycji w sprawozdaniach finansowych lub jeśli dokonała przekwalifikowania odpowiednich pozycji w swoich sprawozdaniach finansowych	<ul style="list-style-type: none"> – prezentacja informacji o istotnych zdarzeniach gospodarczych zaistniałych w danym okresie sprawozdawczym, które nie zostały zawarte – w bilansie i rachunku zysków i strat
Rachunek przepływów pieniężnych Sprawozdanie z przepływów pieniężnych za dany okres	<ul style="list-style-type: none"> – ocena wypłacalności i płynności finansowej przedsiębiorstwa (analiza, które rodzaje działalności jednostki generują gotówkę, a które pochłaniają gotówkę) – analiza relacji między zyskownością firmy, a jej przepływami pieniężnymi netto
Zestawienie zmian w kapitale Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za dany okres	<ul style="list-style-type: none"> – prezentacja składników tworzących kapitał własny jednostki i zmian w nich zachodzących – ocena, aktywów netto oraz przychodów i kosztów tworzących wynik finansowy

Źródło: Spoz (2012).

Z drugiej strony, ustawodawca odpowiadając na oczekiwania przedsiębiorców, od 2014 roku dał możliwość sporządzania przez jednostki mikro sprawozdania uproszczonego. Choć niewątpliwie takie sprawozdania posiadają ograniczenia informacyjne, to jednak zdaniem autorki jest to krok w dobrym kierunku, który nie wpłynie negatywnie na proces zarządzania firmą. Praktyka gospodarcza pokazuje bowiem, że w zdecydowanej większości

mikroprzedsiębiorcy opierają swoje decyzje na intuicji i osobistym doświadczeniu, a nie na rachunku ekonomicznym².

4. Cele i zadania rachunkowości zarządczej w procesie zarządzania przedsiębiorstwem

Drugim podsystemem rachunkowości jest rachunkowość zarządcza, która „... jest blisko związana z systemem informacyjnym przedsiębiorstwa. Istotę rachunkowości zarządczej stanowi bowiem dostarczanie informacji wspierających realizację procesu zarządzania. Zapotrzebowanie na informacje ekonomiczne pochodzące z systemu rachunkowości zarządczej wynika z różnych sytuacji decyzyjno-kontrolnych powstających w warunkach zarządzania” (Nowak 2003: 11).

Rachunkowość zarządcza jest systemem, który gromadzi, klasyfikuje i przetwarza informacje dotyczące sytuacji majątkowej jednostki i jej otoczenia, by po ich opracowaniu stały się użyteczne w procesie zarządzania przedsiębiorstwem. Jest to system informacji, który „dotyczy przyszłości podmiotu gospodarczego, a więc zawiera elementy planistyczno- optymalizacyjne o charakterze probabilistycznym” (Gmytrasiewicz 2011: 23). Bazując na informacjach *ex post* przekształca je w *ex ante*. Tabela 3 w sposób syntetyczny przedstawia najważniejsze cechy rachunkowości zarządczej.

Tabela 3

Charakterystyka rachunkowości zarządczej

Wyszczególnienie	Charakterystyka
Odbiorcy	Użytkownicy wewnętrzni
Charakter informacji	<i>Ex post</i> i <i>ex ante</i>
Zakres informacji	Uzależniony od potrzeb kierownictwa jednostki
Poziom sformalizowania rozwiązań	Nieograniczony przepisami
Częstotliwość przekazywanych informacji	Uwzględniająca różne horyzonty czasowe
Efekt finalny	Raporty wewnętrzne odpowiadające na potrzeby kierownictwa jednostki, użyteczne w procesie zarządzania

Źródło: opracowanie własne na podstawie Walińska (2014), Messner (2013).

Wraz rozwojem zarządzania i wzrostem zapotrzebowania kadry kierowniczej na informacje zarządzającą zarówno w krótkim jak i długim okresie, wykształciła się operacyjna i strategiczna rachunkowość zarządcza. Ewolucji uległ także cel i przedmiot pomiaru rachunkowości. Zmiana paradygmatu zarządzania z maksymalizacji zysku ku maksymalizacji wartości firmy spowodowała, że celem pomiaru rachunkowości zarządczej stały się decyzje finansowe i inwestycyjne jednostki, a przedmiotem jej pomiaru potencjał dochodowy przedsiębiorstwa rozumiany, jako wielkość korzyści ekonomicznych, jakie przedsiębiorstwo jest w stanie wygenerować z majątku pozostającego w jego dyspozycji (Walińska 2014: 24).

By system rachunkowości zarządczej był efektywny musi być sprzężony z systemem zarządzania, indywidualnym dla każdej jednostki. Dlatego choć rachunkowość zarządcza

² Por. *Drogi do sukcesu...* (2008: 13–28).

wyrośla z finansowej, to wypracowała szeroki zestaw metod pomiaru i prezentacji. Cele i zadania rachunkowości zarządczej rozpatrywane z punktu widzenia funkcji zarządzania przedstawia tabela 4.

Tabela 4

Cele i zadania rachunkowości zarządczej z punktu widzenia funkcji zarządzania

Funkcja zarządzania	Cele i zadania rachunkowości zarządczej
Planowanie	<ul style="list-style-type: none"> – analiza i ocen projektów zakupu składników majątku, wdrażania nowych metod produkcji, oraz wprowadzania nowych produktów na rynek – analiza efektywności alokacji zasobów
Organizowanie	<ul style="list-style-type: none"> – nabywanie, wykorzystywanie, sprzedawanie oraz likwidowanie aktywów jednostki na podstawie informacji dotyczących jednostki i jej otoczenia – doskonalenie struktur organizacyjnych jednostki
Kierowanie	<ul style="list-style-type: none"> – prezentacja kadrze kierowniczej i/lub menedżerskiej informacji w postaci budżetów zawierających działania zaplanowane do realizacji – badanie funkcjonowania przedsiębiorstwa i systemu sterowania nim w celu usprawnienia procesu zarządzania przedsiębiorstwa
Kontrolowanie	<ul style="list-style-type: none"> – tworzenie raportów wynikowo- kontrolnych z wykonania powierzonych zadań – rozliczanie kierowników z odpowiedzialności wynikającej z utworzonych ośrodków odpowiedzialności, określenie metod pomiaru ich dokonań oraz zasad okresowego porównania osiągniętych rezultatów

Źródło: opracowanie własne na podstawie Baran (2011).

Omawiając miejsce rachunkowości w systemie zarządzania przedsiębiorstwem nie można nie wspomnieć o rachunkowości behawioralnej, która uwzględnia osobowość i zachowanie odbiorców informacji. Zdaniem Profesor Kameli-Sowińskiej „Przeceniamy znaczenie modeli matematycznych, a nie doceniamy podejścia humanistycznego, co prowadzi do tworzenia modeli ocen ryzyka, które w niewielkim stopniu odzwierciedlają rzeczywistość” (Kamela-Sowińska 2014: 149).

Uwagi końcowe

Zmienność i złożoność otoczenia współczesnych przedsiębiorstw, liczba firm działających na rynku i intensywność konkurencji między nimi sprawia, że zarządzanie nie jest procesem łatwym. W każdym procesie zarządzania zasadniczą rolę odgrywa system informacyjny jednostki. Nie jest bowiem możliwe podejmowanie właściwych decyzji bez posiadania wiarygodnego, aktualnego i sprawnego systemu gromadzenia i przetwarzania informacji o jednostce i jej otoczeniu.

Źródłem wiedzy o potencjale przedsiębiorstwa i wynikach jego gospodarowania jest rachunkowość, w ramach której wyróżnić można jej dwa podsystemy: rachunkowość finansową i zarządczą.

Tradycyjnie przyjęło się, że rachunkowości finansowa jest skierowana do użytkowników zewnętrznym, a rachunkowość zarządcza do kierownictwa i kadry menedżerskiej jednostki. Obecnie jednak coraz powszechniejszy staje się podgląd, iż podział ten ma charakter historyczny, (...) w kontekście obszaru stosowanych zasad, narzędzi i odbiorców rachunkowości należy mówić o jednej rachunkowości – rachunkowości zorientowanej na zarządzanie...” (Ignatowski 2007: 519).

Literatura

- Audyt zewnętrzny sprawozdania finansowego a wiarygodność przedsiębiorstwa* (2012), red. H. Żukowska, W. Janik, Wydawnictwo naukowe KUL.
- Baran W. (2011), *Warunki funkcjonowania systemu rachunkowości zarządczej w generowaniu informacji zarządczej*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego Finanse, „Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 625, Szczecin.
- Błażyńska J. (2015), *Użyteczność informacji finansowych sprawozdań finansowych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Poznań.
- Czermiński A., Czermiński J., Łatowska A. (2001), *Teoria i praktyka podejmowania decyzji kierowniczych. Przewodnik metodyczny*, TNOiK, Toruń.
- Drogi do sukcesu polskich małych i średnich przedsiębiorstw* (2008), red. A. Sosnowska, S. Łobjko, SGH, Warszawa.
- Drucker P.F. (1976), *Skuteczne zarządzanie*, PWE, Warszawa.
- Flakiewicz W. (2002), *Systemy informacyjne w zarządzaniu. Uwarunkowania, technologie, rodzaje*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa.
- Gmytrasiewicz M. (2012), *Rachunkowość. Podstawowe założenia i zasady*, Difin, Warszawa.
- Ignatowski R. (2007), *Dokąd mierzamy, czyli wizja rozwoju rachunkowości, jako nauki zawodu*, w: *Rachunkowość wczoraj, dziś i jutro*, SKwP, Warszawa.
- Jaworski J. (2009), *System rachunkowości w zarządzaniu przedsiębiorstwem w świetle paradygmatu informacyjno-ekonomicznego*, Materiały Konferencyjne „Zarządzanie w XXI wieku. Koncepcje, trendy, problemy”, WSB w Toruniu, Toruń.
- Kamela-Sowińska A. (2014), *Finansyzacja gospodarki wyzwaniem dla rachunkowości*, w: *Rachunkowość na rzecz zrównoważonego rozwoju*, red. D. Dziawgo, G. Borys, Prace Naukowe UE we Wrocławiu.
- Karmańska A. (2009), *Wartość ekonomiczna w systemie informacyjnym rachunkowości finansowej*, Difin, Warszawa.
- Kisielnicki J., Sroka H. (2005), *Systemy informacyjne biznesu. Informatyka dla zarządzania*, Placet, Warszawa.
- Krasodomska J. (2012), *Ewolucja sprawozdawczości finansowej w kierunku sprawozdawczości zintegrowanej na przykładzie spółek Novo Nordisk i Lotos*, w: *Kierunki ewolucji sprawozdawczości i rewizji finansowej*, red. B. Micherda, Difin, Warszawa.
- Messner Z., Pfaff J. (2013), *Teoria i zasady rachunkowości*, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa.
- Mikułowski Pomorski J. (1988), *Informacja i komunikacja. Pojęcia, wzajemne relacje*, Ossolineum, Wrocław.
- Nowak E. (2003), *Zaawansowana rachunkowość zarządcza*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
- Oleksiuk A. (2006), *Problemy organizacji*, Wydawnictwo Key Text sp. z o.o., Warszawa.
- Penc J. (2005), *Sztuka skutecznego zarządzania*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków.
- Pomykański A. (2001), *Zarządzanie innowacjami*, PWN, Warszawa-Lódź.
- Rachunkowość i sprawozdawczość finansowa* (2014), red. E. Walińska, ABC Wolters Kluwer, Warszawa.
- Teoria rachunkowości. Podstawa nauk ekonomicznych* (2014), red. M. Dobija, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków.
- Zakrzewska-Bielawska A. (2012), *Podstawy zarządzania, Teoria i ćwiczenia*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa.

ACCOUNTING IN MANAGEMENT OF MODERN ENTERPRISE

Abstract: *Purpose* – the purpose of this article is to present accounting as an information system useful in the management of the enterprise. *Design/Methodology/Approach* – the method of literature analysis as well as an inductive reasoning were used in the study. *Finding* – the paper presents the accounting as enterprise information system. It shows the range and usefulness of the information given by financial and management accounting in the management of the enterprise and the trends of changes in contemporary accounting. *Originality/Value* – this article in synthetic and multi-layered way presents the essence of accounting as an information system used in the management of modern enterprise

Keywords: financial accounting, management accounting, managing enterprise

Cytowanie

- Spoz A. (2015), *Rachunkowości w zarządzaniu współczesnym przedsiębiorstwem*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 873, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 77, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 423-431; www.wneiz.pl/frfu.

